

STORTINGET

Representantforslag 182 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Sigbjørn Gjelsvik,
Liv Signe Navarsete, Ole André Myhrvold og Sandra Borch

Dokument 8:182 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Sigbjørn Gjelsvik, Liv Signe Navarsete, Ole André Myhrvold og Sandra Borch om ny behandling av Norges tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke

Til Stortinget

Bakgrunn

22. mars 2018 besluttet et flertall på Stortinget, bestående av representanter fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, at Norge skulle innlemme EUs tredje energimarkedspakke i norsk lov og slutte seg til EUs energibyrå (ACER). Dette ble gjort mot sterke advarsler fra både norsk fagbevegelse, et hundretalls ordførere og en massiv motstand i befolkningen.

Under behandlingen av saken på Stortinget ble det fra flere partier kommunisert at man stilte såkalt «ufravikelige krav» eller «forutsetninger» for å kunne godta overføring av suverenitet fra Norge til EU innenfor deler av norsk energipolitikk. Tydeligst ble dette kommunisert fra Arbeiderpartiet, som på sine nettsider skrev:

«Landsstyret vedtok onsdag 14. mars åtte ufravikelige krav for tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke.»

En utvannet versjon av disse kravene ble inntatt i avtale av 20. mars 2018 mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne om tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke.

Ved Stortingets behandling av tredje energimarkedspakke ble det gjort følgende vedtak fra flertallet bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

«Stortinget ber regjeringen om at det i forbindelse med Norges tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke skal avgis en formell erklæring overfor EU/EØS som gir uttrykk for vår holdning i tråd med prinsippene i flertallsinnstillingen, Innst. 178 S (2017–2018), som slår fast at dette vil ligge til grunn for Norges syn ved eventuelle fremtidige endringer i EUs energipolitikk.»

Det man ga inntrykk av at var «ufravikelige» krav overfor EU, endte ifølge Klassekampen 22. mai 2018 med å bli et brev fra Norges EU-ambassadør til EØS-komiteens leder. I dette brevet stod følgende:

«I forbindelse med Stortingets godkjenning av energimarkedspakken, ble det enighet om en avtale mellom Ap, Høyre, Frp, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Til deres orientering, vennligst se vedlagt en engelsk oversettelse av avtalen.»

I forslag til statsbudsjett for 2019 (Prop. 1 S (2018–2019)) gir Utenriksdepartementet følgende vurdering av oppfølgingen:

«Vedtaket er fulgt opp. EØS-komiteen ble 27. april 2018 formelt meddelt at Norge opphever sine konstitusjonelle forbehold etter EØS-avtalens artikkel 103 for innlemmelse i EØS-avtalen av EUs tredje energimarkedspakke, jf. EØS-komiteebeslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017. I den forbindelse ble det satt opp et separat møte mellom Norges ambassadør til EU og representanter fra EUs utenriksstjeneste (EEAS). I møtet ble det overlevert et brev med engelsk oversettelse av avtalen som ble inngått mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Videre ble norsk posisjon, slik den er uttrykt i avtalen,

gjennomgått og forklart for representantene for EEAS, som noterte seg innholdet og det norske budskapet.»

Brevet som er oversendt EU, er ingen juridisk bindende erklæring. Avtalen er heller ikke vedtatt i Stortinget og gir kun uttrykk for synet til de partiene som sluttet seg til avtalen. Regjeringen har imidlertid formidlet innholdet i avtalen som Norges posisjon i saken. Den eneste responsen Norge har fått fra EU, er altså at EU har notert seg innholdet og det norske budskapet.

Island har det siste året vært utsatt for press, også fra den norske regjeringen, om å innlemme EUs tredje energimarkedspakke i islandsk lov. Den islandske regjeringen har gått lengre enn sin norske motpart i å stå opp for sine nasjonale interesser. EU og Island har gjennom en felles politisk erklæring fra 22. mars 2019 slått fast at gjeldende bestemmelser i tredje energipakke ikke påvirker Islands

«fulle, suverene kontroll over Islands energiresurser og deres myndighet til å bestemme hvordan de skal bli benyttet og forvaltet. Beslutninger om strømforbindelser mellom Island og EUs elektrisitetsmarked ligger helt under de islandske myndigheters kompetanse».

Erklæringen er et politisk dokument signert av EUs energikommisær og Islands utenriksminister. Den er ikke juridisk bindende og gir uttrykk for et øyeblikksbilde av hva EU og Island i fellesskap anser som Islands forpliktelser. En ny fortolkning av regelverket i ettertid, for eksempel gjennom en dom fra EU-domstolen eller avgjørelser fra ACER, vil kunne sette innholdet i erklæringen til side. Island vil fortsatt, gitt regjeringens strategi, samtykke i EØS-komiteens beslutning om at EUs tredje energimarkedspakke skal implementeres fullt ut av Island. Således er det fortsatt sterke argumenter for at det islandske Alltinget vil si nei til den løsningen som regjeringen skisserer.

Det islandske Alltinget gjorde nylig vedtak om at behandlingen skal utsettes og det vil tidligst skje til høsten. I mellomtiden skal konsekvenser for islandsk industri og grunnlov gjennomgås nøye.

Erklæringen mellom Island og EU innebærer likevel en helt ny situasjon, all den tid Island har fått EU-kommisjonen med på en felles politisk erklæring om hvilke forpliktelser EU anser at Island har etter gjeldende regelverk. Norge har ikke fått noen tilsvarende erklæring fra EU, og den norske regjeringen ser ikke engang ut til å ha forsøkt å oppnå noen erklæring.

Den politiske situasjon knyttet til EUs tredje energimarkedspakke er grunnleggende endret siden EØS-komiteen fattet sin beslutning i 2017. Beslutningen fra den gang om at samtykke skulle gjøres uten noen tilhørende felleserklæringer, bør derfor endres. Det må derfor forhandles frem en felleserklæring med EU i tråd med den norske posisjonen slik den er uttrykt i avtalen mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, for vedtak i EØS-komiteen, og Norges tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke må legges frem for ny behandling i Stortinget.

Forslag

På dette grunnlag fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge saken om Norges tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke frem for ny behandling på Stortinget.
2. Stortinget ber regjeringen forhandle frem en felleserklæring med EU i tråd med den norske posisjonen slik den er uttrykt i avtalen mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne om tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke, for vedtak i EØS-komiteen.

20. juni 2019

Trygve Slagsvold Vedum

Sigbjørn Gjelsvik

Liv Signe Navarsete

Ole André Myhrvold

Sandra Borch